

ZG.8361.163.2011

POLECONA ZA
POTWIERDZENIEM
ODBIORU

PRIORYTET

DECYZJA Nr 32/2011

Działając na podstawie

- art. 40a ust. 1 pkt 3 i ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (tekst jednolity z 2005r. Dz. U. Nr 187, poz. 1577 ze zm.)
- art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity z 2000r. Dz. U. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej

po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wymierza przedsiębiorcy „ODNOWA” Sp. z o.o. z siedzibą w Opolu, ul. Koraszewskiego 8 - 16; NIP 754-277-98-51, karę pieniężną w wysokości 500,00 złotych /słownie: pięćset złotych/ z tytułu wprowadzenia do obrotu artykułów rolno - spożywczych o niewłaściwej jakości handlowej w rozumieniu artykułu 3 pkt 5 w/w ustawy o jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych, tj.:

- a) jaj spożywczych „6 świeżych jaj”, klasa jakości: A, klasa wagowa M, w ilości 17 opakowań jednostkowych, wartości: 39,78 zł, z datą minimalnej trwałości „najlepiej spożyć przed: 27.10.2011”, produkcji: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Wierzbnie, Wierzbno 31, 48-364 Kalków, nr zakładu pakowania jaj: PL - 16075901, **nie odpowiadających wymaganiom** zawartym w:
 - art. 12 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. U. L 163 z 24.06.2008, s.6 ze zm.), z uwagi na brak w oznakowaniu jaj wymaganej informacji odnośnie metody chowu oraz objaśnienia znaczenia kodu producenta zamieszczonego na skorupie jaj,
 - art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności. (Dz. U. L 31 z 01.02.2002 ze zm.) oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit.a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity z 2010r. Dz. U. Nr 136, poz. 914 ze zm.), z uwagi na wprowadzanie konsumentów w błąd poprzez sugerowanie bardziej naturalnego systemu chowu.
- b) jaj spożywczych „10 świeżych jaj”, klasa jakości: A, klasa wagowa M, w ilości 5 opakowań jednostkowych, wartości: 11,70 zł, oznaczonych: „najlepiej spożyć przed: 30.10.2011r.”, produkcji: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Wierzbnie, Wierzbno 31, 48-364 Kalków, nr zakładu pakowania jaj: PL - 16075901, **nie odpowiadających wymaganiom** zawartym w:
 - art. 12 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008r.

ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. U. L 163 z 24.06.2008, s.6 ze zm.), z uwagi na brak w oznakowaniu jaj wymaganej informacji odnośnie metody chowu,

- art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. L 31 z 01.02.2002 ze zm.) oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity z 2010r. Dz. U. Nr 136, poz. 914 ze zm.) z uwagi na wprowadzanie konsumentów w błąd poprzez sugerowanie bardziej naturalnego systemu chowu.

Uzasadnienie:

Działając na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia urzędowej kontroli żywności Nr ZG-168/11 z dnia 10.10.2011r. w toku kontroli przeprowadzonej w dniach 11-13.10.2011r. w „ODNOWA” Sp. z o.o., ul. Koraszewskiego 8-16, 45-011 Opole (zwana dalej spółką) Sklep „Delikatesy” w Opolu, ul. Koraszewskiego 8-16, sprawdzono oznakowanie 2 partii jaj spożywczych, a mianowicie:

- a) „6 świeżych jaj”, klasa jakości: A, klasa wagowa M, w ilości 17 opakowań jednostkowych, wartości: 39,78 zł, z datą minimalnej trwałości „najlepiej spożyć przed: 27.10.2011”, produkcji: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Wierzbnie, Wierzbno 31, 48-364 Kałków, nr zakładu pakowania jaj: PL-16075901, kwestionując je z uwagi na fakt, iż w oznakowaniu nie zamieszczono informacji odnośnie metody chowu oraz objaśnienia kodu producenta zamieszczonego na skorupie jaj, co narusza art. 12 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. U. L 163 z 24.06.2008, s.6 ze zm.) – zwane dalej „rozporządzeniem (WE) 589/2008”. Przedmiotowe jaja zakwestionowano również z uwagi na szatę graficzną opakowań jednostkowych wprowadzającą konsumentów w błąd, sugerując bardziej naturalny sposób chowu. Powyższe stanowi naruszenie art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. L 31 z 01.02.2002 ze zm.) – zwanego w dalszej części „rozporządzeniem (WE) 178/2002” oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity z 2010r. Dz. U. Nr 136, poz. 914 ze zm.) - zwana dalej „ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia”;
- b) „10 świeżych jaj”, klasa jakości: A, klasa wagowa M, w ilości 5 opakowań jednostkowych, wartości 11,70 zł, oznaczonych: „najlepiej spożyć przed: 30.10.2011r.”, produkcji: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Wierzbnie, Wierzbno 31, 48-364 Kałków, nr zakładu pakowania jaj: PL-16075901, kwestionując je z uwagi na brak w oznakowaniu informacji odnośnie metody chowu, co narusza art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) 589/2008 oraz ze względu na fakt wprowadzania konsumenta w błąd odnośnie pochodzenia jaj poprzez sugerowanie bardziej naturalnego systemu chowu kur. Narusza to art. 16 rozporządzenia (WE) 178/2002 oraz artykuł 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej ustalił i stwierdził co następuje:

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (tekst jednolity z 2005r. Dz. U. Nr 187, poz. 1577 ze zm.) (zwaną dalej „ustawą o jakości”) - „wprowadzane do obrotu artykuły rolno – spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało

zadeklarowane przez producenta".

Jakość handlowa w myśl art. 3 pkt 5 ustawy o jakości oznacza: „cechy artykułu rolno – spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, ilości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi”.

Oznakowanie środków spożywczych jak wynika z powyżej przytoczonej definicji jest jednym z elementów jakości handlowej. Do znakowania artykułów spożywczych na mocy art. 6 ust. 2 ustawy o jakości stosuje się odpowiednio wymagania określone w art. 45 ust. 2, art. 46 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

W myśl art. 45 ust. 2 tej ustawy oznakowanie środka spożywczego obejmuje wszelkie informacje w postaci napisów i innych oznaczeń, w tym znaki towarowe, nazwy handlowe, elementy graficzne i symbole dotyczące środka spożywczego i umieszczone na opakowaniu, etykiecie, obwolucie, ulotce, zawieszce oraz w dokumentach, które są dołączone do tego środka spożywczego lub odnoszą się do niego.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia oznakowanie środka spożywczego nie może wprowadzać konsumenta w błąd, w szczególności co do charakterystyki środka spożywczego, w tym jego nazwy, rodzaju, właściwości, składu, ilości, trwałości, źródła lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji.

Obowiązujące w zakresie obrotu produktami żywnościowymi regulacje prawne, w szczególności rozporządzenie (WE) 178/2002, tworzą podstawy do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ochrony interesów konsumentów.

Art. 8 ust. 1 ww. rozporządzenia, stanowi, że prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną przez nich żywnością, natomiast przepis art. 16, odnosząc się do etykietowania, reklamy i prezentacji żywności stanowi, że informacje na temat żywności udostępnione w jakikolwiek sposób nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd.

Niezależnie od powyższego art. 7 ust. 1 ustawy o jakości stanowi, iż „oznakowanie artykułu rolno – spożywczego zawiera informacje istotne z punktu widzenia jakości handlowej artykułu rolno – spożywczego”.

W przypadku jaj szczególowe wymagania odnośnie m.in. ich znakowania reguluje rozporządzenie (WE) 589/2008.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ww. rozporządzenia jaja klasy A posiadają na zewnętrznej powierzchni dobrze widoczne i czytelne oznaczenie metody chowu. Dodatkowo na zewnętrznej lub wewnętrznej powierzchni opakowania należy zamieścić objaśnienie znaczenia kodu producenta.

Tym samym wobec jaj oferowanych do sprzedaży w opakowaniach jednostkowych określono dodatkowe wymogi w zakresie niezbędnych informacji, które obligatoryjnie należy zamieścić na ich opakowaniach.

Powyższe przepisy jasno regulują kwestie oznakowania – **nowi**

zamiar sprzedać jaj, jak również ze względu na wprowadzanie konsumenta w błąd, poprzez umieszczenie na opakowaniach jaj wizerunku słońca i kur swobodnie spacerujących po zielonej trawie, tj. sytuację, w której jaja pochodzą z „wymarzonego” „wybiegu” podczas gdy w rzeczywistości pochodziły one z „chowu klatkowego”.

Uwzględniając definicję „obrotu” zawartą w ustawie o jakości handlowej, odwołującą się do treści art. 3 pkt 8 rozporządzenia (WE) 178/2002, za jakość handlową odpowiada nie tylko producent, ale także przedsiębiorcy prowadzący obrót handlowy produktami żywnościowymi na każdym jego etapie, w tym także hurtowym i detalicznym.

Ponadto w myśl art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) 178/2002, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności lub pasz z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów. Zgodnie z powyższym każdy z tych podmiotów obarczony jest obowiązkiem przestrzegania wymagań prawa żywnościowego, bez względu na to na jakim etapie ujawniona niezgodność powstała.

Warto przytoczyć także wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 23 listopada 2006r. w sprawie C-315/05 (Dz. U. C 331 z 30.12.2006, s.14) z którego wynika, iż za jakość odpowiedzialność może ponieść wprowadzający do obrotu, nawet jeśli ogranicza się on wyłącznie jako dystrybutor produktu w postaci, w jakiej został mu on dostarczony przez producenta. Określając ramy prawne wyroku Trybunał Sprawiedliwości przywołał m. in. art. 3 pkt 3 oraz art. 17 rozporządzenia (WE) 178/2002, które definiują podmioty działające na rynku spożywczym oraz określają obowiązki tych podmiotów, a także państw członkowskich w zakresie przestrzegania wymagań prawa żywnościowego na wszystkich etapach produkcji, przestrzegania i dystrybucji. Kwestia odpowiedzialności podmiotu, który wprowadził do obrotu produkt o niewłaściwej jakości handlowej została wyjaśniona również w wydanym dnia 8 listopada 2010r. wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie sygn. akt VI SA/Wa 1044/10, który zapadł w wyniku skargi przedsiębiorcy, w odniesieniu do innego środka spożywczego oferowanego do sprzedaży w placówce należącej do skarżącego.

W myśl powyższego podmiotem, który wprowadził kwestionowany towar do obrotu, tj. ponosi odpowiedzialność za zapewnienie jego zgodności z wymaganiami prawa żywnościowego, jest spółka „ODNOWA”.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia (WE) 178/2002 państwa członkowskie ustanawiają zasady dotyczące środków i kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia prawa żywnościowego, przy czym kary te powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. W polskim ustawodawstwie ww. przepisy karno określone zostały w ustawie o jakości

Artykuł 40a ust 1 pkt 3 ustawy o jakości stanowi, iż „Kto wprowadza do obrotu artykuły rolno – spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana, przez wprowadzenie do obrotu tych artykułów, nie niższej jednak niż 500 zł”.

Opoiski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej – zwany dalej „OWIiH”, w myśl art. 40a ust. 5 ustawy o jakości, ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględnił stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia oraz dotychczasową działalność podmiotu na rynku artykułów rolno – spożywczych i wielkość jego obrotów.

Stopień szkodliwości czynu, polegającego na wprowadzeniu do obrotu 2 partii jaj niewłaściwie oznakowanych należy ocenić jako znaczny. Jaja są artykułem żywnościowym powszechnie spożywanym przez konsumentów, stanowiącym element codziennej diety. Niewątpliwie wynika to m. in. z faktu, że jako jedyne źródło pożywienia zawierają wszystkie substancje niezbędne do życia.

W związku z powyższym niepełne oznakowanie jaj, jak również wprowadzanie konsumentów w błąd sugerując bardziej naturalny system chowu, w sposób znaczący narusza interesy

konsumentów.

Metoda chowu powinna być wyraźnie oznaczona poprzez zamieszczenie na opakowaniu wyrażenia „jaja z chowu klatkowego” oraz poprzez oznaczenie skorupy jaj kodem, którego pierwsza cyfra zawiera informację o stosunku metody chowu. Z kolei brak na opakowaniu objaśnienia na temat rodzaju i intensywności przemieszczenia konsumentów, tego „rozszkodowanie”

W połączeniu z szatą graficzną obrazującą słońce i kurę na zielonej trawie konsument łatwo ulega sugestii, iż nabywa jaja pochodzące od kur z wolnego wybiegu, a co więcej nie ma możliwości zweryfikowania tego z uwagi na brak podstawowych elementów oznakowania.

Nacmieniło na oczy, iż metoda chowu jest ważnym i często stosowanym kryterium wyboru jaj. Jaja z chowu klatkowego uważane są za gorsze jakościowo od jaj z wolnego wybiegu. Mają na to wpływ m. in. warunki w jakich utrzymywane są noski, głównie sposób karmienia sztucznymi paszami, co bezpośrednio przekłada się na smak i aromat jaj. Co więcej, metoda chowu, choć kategorii wagowej jaj (ich wielkości) jest czynnikiem warunkującym cenę sprzedaży.

Reasumując, praktyka polegająca na niepełnym oznakowaniu jaj, w połączeniu z nieadekwatną do produktu szatą graficzną sprawia, że konsumenci są dezinformowani, a w konsekwencji mogą nabyć inny produkt niż poszukują. Należy zaznaczyć również, że opakowanie produktu stanowi jedyne źródło informacji o nabywanym produkcie. Zamieszczenie na nim danych i informacji niezgodnych z prawdą, bądź w sposób nie pozwalający na pełną identyfikację produktu stanowi nieuczciwą praktykę, względem innych przedsiębiorstw oferujących produkt tego samego rodzaju.

W związku z tym, że w sprawie nie ma pełnego obrazu, nie tylko w zakresie sposobu oznakowania, ale również w zakresie sposobu przemieszczania kur, w sprawie nie ma możliwości podjęcia decyzji.

W sprawie zamieszkała OWIiH, po otrzymaniu skargi, podjęła działania w celu wyjaśnienia sprawy. W tym celu skierowała wezwanie do przedsiębiorcy. Na jego podstawie przedsiębiorca przedstawił dane dotyczące sposobu oznakowania, jak również sposób przemieszczania kur. OWIiH, po otrzymaniu danych, skierowała do przedsiębiorcy wezwanie do wyjaśnienia sprawy, w tym celu, aby przedstawił dane dotyczące sposobu przemieszczania kur, w tym celu, aby przedstawił dane dotyczące sposobu przemieszczania kur.

Podjęła również działania w celu wyjaśnienia sprawy. W tym celu skierowała wezwanie do przedsiębiorcy. Na jego podstawie przedsiębiorca przedstawił dane dotyczące sposobu oznakowania, jak również sposób przemieszczania kur. OWIiH, po otrzymaniu danych, skierowała do przedsiębiorcy wezwanie do wyjaśnienia sprawy, w tym celu, aby przedstawił dane dotyczące sposobu przemieszczania kur.

Ważny jest też fakt, że OWIiH, analizując dane, stwierdziła, że przedsiębiorca nie spełniał warunków określonych w ustawie o jakości handlowej. W związku z tym, OWIiH skierowała do przedsiębiorcy wezwanie do wyjaśnienia sprawy, w tym celu, aby przedstawił dane dotyczące sposobu przemieszczania kur.

Zakres naruszenia OWIiH ocenia jako znaczny, gdyż w omawianej kwestii naruszono wymogi w zakresie oznakowania istotne z punktu widzenia właściwości produktu oraz regulacji rynków. Jaja należą do grupy środków spożywczych podlegających szczegółowym przepisom w zakresie jakości handlowej, mającym na celu ochronę interesów i praw konsumentów. W związku z tym muszą one spełniać minimalne standardy jakości handlowej określone na poziomie wspólnotowym i krajowym.

OWIiH ustalając wysokość kary uwzględnił także dotychczasową działalność przedsiębiorcy, który pomimo, iż na rynku artykułów rolno – spożywczych funkcjonuje wiele lat, przepisy z zakresu ustawy o jakości handlowej naruszył po raz pierwszy.

Ostatnia z uwzględnionych przez OWIiH przesłanek to wielkość obrotów, zgodnie z którymi podmiot możemy zaliczyć do grupy „mikroprzedsiębiorców”. Podstawę stanowiła klasyfikacja ustanowiona przez ustawę z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity z 2010r. Dz. U. Nr 220, poz.1447 ze zm.), zgodnie z którą za „mikroprzedsiębiorcę” uważa się podmioty, które „średniorocznie zatrudniają mniej niż 10 pracowników oraz osiągnęli roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro”.